

Indhold

Hvorfor?

Om hvorfor det giver mening
at skrive en bog om livets mening • 7

Svar nummer 1:

Meningen med livet er nydelse • 13

Svar nummer 2:

Meningen med livet skaber du selv • 27

Svar nummer 3:

Meningen med livet er at føre slægten videre • 41

Svar nummer 4:

Meningen med livet er sociale fællesskaber • 57

Svar nummer 5:

Meningen med livet er Gud • 73

Svar nummer 6:

Meningen med livet er videnskaberne • 87

Svar nummer 7:

Meningen med livet er æstetik • 103

Svar nummer 8:

Meningen med livet er ... der er ingen mening! • 117

Hvorfor?

- Om hvorfor det giver mening at skrive en bog om livets mening

Når du læser disse linjer, har du måske sat dig godt til rette i din sofa. Måske ligger du på en forårsfrisk græsplæne. Måske sidder du i din yndlingslænestol, måske er du på stranden indsmurt i solcreme og har klistrede fingre, eller måske sidder du i et fly på vej over Atlanten. Dine øjne bevæger sig langsomt ned over siden, du skimmer, og din hjerne genkender bogstavernes sammensætning som ord og sætninger, der betyder noget bestemt. Din hjerne registrerer indtrykkene, og du forstår, hvad du læser.

Måske er du lidt forkølet. Lidt tung i hovedet efter nogle hårde dage på arbejde. Måske har du forstuvet foden og sidder med det ene ben hvilende på en skammel. Eller også føler du dig godt tilpas – og har forkælet dig selv med en kop velduftende, varm kaffe ved din side. Og har allerede spildt de første par dråber på bogen og bemærket, hvor hurtigt papiret suger den brune væske til sig og efterlader en bølget, våd plet.

Måske har du købt denne bog, fordi du tilfældigvis faldt over den i en boghandel, eller måske har du fået den af en ven. Måske sidder du nu og rynker på næsen;

hvorfor sker der ikke noget? Det er da en mærkelig indledning. Eller også synes du faktisk, at det her er helt okay: Du forventede, at sådan noget med livets mening og filosofi var svært og abstrakt!

En masse måske'er. Om din fysiske tilstedeværelse, om din psyke, dine relationer til omverdenen og dine forventninger. Men ét er sikkert: Du er i hvert fald et bestemt sted og har en bestemt mental indstilling. Med andre ord: Du eksisterer. Og det er netop din eksistens, denne bog handler om. Rettere: om der er en mening med din eksistens – og med min og alle andre menneskers eksistens.

Det er ikke ligefrem et nyt spørgsmål, men noget, der sikkert har fulgt menneskeheden lige siden de første menneskelignende arter dukkede op på jorden: Hvem er jeg? Hvor kommer jeg fra? Hvor skal jeg hen?

Hvis du er på udkig efter præcise og udtømmende svar på disse spørgsmål i denne bog, så må jeg hellere her starte med at skuffe dig. Hellere lægge kortene på bordet og sige, at der højst sandsynligt er flere spørgsmål end svar i denne bog. Andet ville også være overraskende; nu har mennesket i en del tusind år tumlet med livets store spørgsmål, derfor ville det da være en anelse spøjst, hvis alle store tanker og initiativer blev samlet og udmøntet i denne korte bog. Til gengæld kan du få et overblik over nogle forskellige måder at svare på spørgsmålet.

Min påstand er, at alle mennesker forstår spørgsmålet: Hvad er meningen med livet? Det er i sig selv interessant. Der er ingen kulturelle barrierer eller misforståelser. Det er ikke et spørgsmål, vi kan bort-

konstruere og sige er kulturelt betinget. Vi har alle en umiddelbar forståelse og fornemmelse af dette menings spørgsmål; er der en mening med, at vi eksisterer, og i givet fald, hvad er så denne mening? Alle kulturer gennem menneskets historie har forsøgt at svare på det spørgsmål og udviklet forskellige ritualer, normer og metafysiske svar.

Det er altid relevant at stille spørgsmålet, hvad meningen med livet er. Men måske lever vi i dag i en tidsalder, hvor det er endnu mere presserende end nogensinde. For nogle hundrede år siden havde vi i den vestlige verden en stærk kirke, der kunne fortælle os, hvad sandheden og livets mening var. Den gav os også et regelsæt, der kunne guide os i forhold til, hvilke handlinger der var gode, og hvilke der var forkerte.

Gennem bare de sidste 100 år har de sociale og kulturelle normer også forandret sig radikalt. Vi kan ikke entydigt få at vide, hvad der er sandt og falsk; vi bliver ikke født med en brugsvejledning til livet med en fast identitet og en livsbane, der er givet på forhånd. Levede jeg i middelalderen og havde en far, der var smed, så var der ret store chancer for, at jeg også selv blev smed. Sådan er det ikke længere; vi lever i en såkaldt postmoderne tid, der er karakteriseret ved manglende universelle, almengyldige og absolutte værdier. Og det er både godt og ondt. Godt - fordi det skaber et utal af muligheder for individet og følelsen af, at vi kan skabe vores eget liv. Ondt - fordi det kan være angstprovokerende, at der netop ikke er nogen faste regler, vi kan leve efter.

Så en bog om livets mening er altid aktuel. Den tyske filosof Martin Heidegger (1889-1976) har et fan-

tastisk ord, som jeg plejer at omdefinere lidt og bruge til at beskrive menneskets situation i livet. Ordet er *kastethed*. Som mennesker er vi kastet ind i verden – vi har ikke selv valgt at blive født, men det bliver vi nu engang, og dermed bliver vi også kastet ind i en verden. Denne situation kan vi forholde os til ved enten at rejse os op, kigge os lidt forundret omkring, trække på skuldrene og så ellers gå derudad. Eller vi kan agere mere filosofisk: begynde at undre os over, hvor vi kommer fra, undersøge det sted, vi er landet, og i det hele taget reflektere over, hvor vi skal gå hen og ikke mindst hvorfor. I og med at du sidder og læser disse linjer, er du allerede i gang med at undre dig over din egen *kastethed*. Så langt, så godt.

Mennesket adskiller sig fra andre dyr ved, at vi er gode til at lave redskaber, så vi kan kontrollere vores omgivelser – men også ved, at vi er i stand til at reflektere på et helt andet niveau. Faktisk kan man hævde, at hvis vi ikke er filosofiske og reflekterende, så bruger vi netop ikke det, der kendetegner os som mennesker. Hårdt sat op: Hvis vi ikke dyrker filosofien, bliver vi reduceret til ureflekterede maskiner og robotter. Ved at dyrke tænkningen dyrker vi vores artsspecifikke træk. Alt andet kan computere og maskiner gøre meget bedre end os, og nu kan computere endda slå os mennesker i quizshows som Jeopardy. Hvis der kommer en dag, hvor computere begynder at tænke over deres egen eksistens, kan man for alvor begynde at diskutere, hvad forskellen på maskine og menneske egentlig er ...

Endelig – og lad dette blive den knap så opmuntrende slutning på forordet – er det jo ingen hemmelig-

hed, at vi er forgængelige. Med andre ord: Vi skal alle på et tidspunkt dø. Grundlæggeren af elektronikgiganten Apple, Steve Jobs (1955-2011), holdt engang en tale for afgangselever ved Stanford University, hvor han fortalte om døden, der jo som bekendt ikke er noget, vi kan stille noget op imod - den indtræder med sikkerhed på et tidspunkt. Jobs omtalte døden som livets bedste opfindelse. Det er den, der gør, at vi skal sørge for at få så meget ud af livet som muligt. Den gør os opmærksom på livets skrøbelighed - og den værdi, der ligger i at være til stede, mens vi rent faktisk lever.

Så opfordringen herfra er: Læs denne bog i en fart, dan din egen mening om livets mening, diskuter den med din omgangskreds, og gå ud og mød livet (forhåbentlig lidt klogere), og få det bedste ud af det!